ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์

Factors affecting the selection of female leaders in Sangkha Subdistrict Municipality, Sangkha District, Surin Province

[Received: November 14, 2025; Revised: December 10, 2025; Accepted: December 12, 2025]

พิศาล ตุ้มนาค
นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Phisan Thumnark
Student, Master of Political Science Program in Political Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Surindra Rajabhat University

ชัย สมรภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Chai Samoraphum
Assistant Professor, Co-advisor,
Surindra Rajabhat University

จิรายุ ทรัพย์สิน
รองศาสตราจารย์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Jirayu Supsin
Associate Professor,
Advisor,
Surindra Rajabhat University

CORRESPONDING AUTHOR
Phisan Thumnark, Student, Master of Political Science Program in Political Sciences, Surindra Rajabhat University, Surin Province, Thailand. Email: i_mod_xlstep@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีกับการเลือกผู้นำสตรี และ 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 2,521 คน หาจำนวนเฉลี่ยประชากร ด้วยสูตรของยามาเน่ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 345 ราย ด้วยแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.962 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 16 คน แบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.70) 2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีโดยภาพรวม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง (เท่ากับ 0.945) ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน (ด้านตัวผู้สมัครสตรี, ด้านสังคมและวัฒนธรรม, ด้านการเมืองและสถาบัน, ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์) สามารถร่วมกันอธิบายการเลือกผู้นำสตรีได้ ร้อยละ 61.80 (R^2 = 0.618) 3. เสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี ได้แก่ 1) ควรส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพด้านภาวะผู้นำ 2) หน่วยงานรัฐควรจัดอบรมและสร้างแรงจูงใจให้สตรีเข้ามามีบทบาททางการเมือง 3) ควรใช้สื่อสังคมออนไลน์เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ (Informative and positive content) 4) ควรรณรงค์สร้างค่านิยมใหม่ที่เปิดกว้างและให้เกียรติสตรีในบทบาทผู้นำ และ 5) ควรพัฒนาระบบพี่เลี้ยง (Mentor) เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์จากผู้นำสตรีรุ่นก่อนสู่รุ่นใหม่

คำสำคัญ: ผู้นำสตรี; การเลือกตั้ง; การเมืองท้องถิ่น; สตรีกับการเมือง

Abstract

This research aimed to: 1) study the factors affecting the election of female leaders; 2) investigate the relationship between these factors and the election of female leaders; and 3) propose guidelines for the development of these factors. This study employed a mixed-methods approach. For the quantitative phase, data was collected from 345 samples, derived from a population of 2,521 people aged 18 and over using Yamane's formula. The research instrument was a questionnaire with a reliability of 0.962. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression. For the qualitative phase, in-depth interviews were conducted with 16 purposively selected key informants, and the data was analyzed using content analysis. The findings revealed that: 1. The overall level of factors affecting the election of female leaders was high (Mean = 3.70). 2. The relationship analysis showed a high overall correlation (r = 0.945). The four factors (female candidate factors, socio-cultural factors, political and institutional factors, and communication and public relations factors) collectively explained 61.80% of the variance in the election of female leaders (R^2 = 0.618). 3. Guidelines for developing these factors were proposed, including: 1) promoting leadership potential and skills; 2) government agencies should provide training and incentives for women to enter politics; 3) using social media to disseminate informative and positive content; 4) campaigning to establish new, open-minded values that honor women leaders; and 5) developing a mentorship system for knowledge transfer from senior to new female leaders.

Keywords: Female Leaders; Election; Local Politics; Women in Politics

บทนำ

ระบอบประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการตัดสินใจประเด็นสาธารณะและการปกครองท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2560; เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) ซึ่ง "การเลือกตั้ง" ถือเป็นกลไกสำคัญที่สุดในการแสดงออกถึงอำนาจอธิปไตยเพื่อสรรหาตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในมิติของเพศสภาพ พบว่าการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของ "สตรี" ยังคงเผชิญกับความท้าทายและอุปสรรคที่ซับซ้อน ทั้งจากอคติทางเพศ โครงสร้างทางสังคม และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบดั้งเดิม

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำท้องถิ่นและการเข้าสู่ตำแหน่งของสตรี สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มปัจจัยสำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านคุณสมบัติและภาพลักษณ์ของผู้สมัคร งานวิจัยของ ธนากร อึ้งอัมพรวิไล (2563) และ ภูวิชญ์พงษ์ ศรีกิจรุ่งเรือง (2565) พบว่า ประชาชนให้ความสำคัญกับคุณสมบัติส่วนตัว การเป็นคนในพื้นที่ และผลงานในอดีตมากกว่านโยบายพรรค ในขณะที่ รุ่งทิวา เขื่อนแก้ว (2559) ชี้ว่าบุคลิกภาพและฐานะทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเลือกผู้นำสตรี

2. ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ชยาภรณ์ จตุรพรประสิทธิ และคณะ (2561) พบว่าบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเป็นตัวแปรสำคัญ โดยสตรีมักถูกกดทับด้วยค่านิยมและบทบาททางเพศที่สังคมคาดหวัง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการยอมรับในบทบาทผู้นำ

3. ปัจจัยด้านการเมืองและเครือข่าย วสันต์ ธานิสพงษ์ (2565) ค้นพบว่าความสำเร็จในการเลือกตั้งมีความเชื่อมโยงกับระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นที่ชี้ว่าปัจจัยทางการเมืองและการสื่อสารมีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

แม้ประเทศไทยจะมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และยุทธศาสตร์ชาติที่ส่งเสริมบทบาทสตรี แต่ในทางปฏิบัติ สัดส่วนผู้นำสตรีในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมของประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ ทว่าในบริบทของ "เทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์" กลับปรากฏข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าสนใจ กล่าวคือ เทศบาลแห่งนี้มีสัดส่วนผู้นำสตรีที่ดำรงตำแหน่งสำคัญจำนวนมาก โดยปัจจุบันมีนายกเทศมนตรีที่เป็นสตรี จำนวน 1 คน สมาชิกสภาเทศบาลที่เป็นสตรีจำนวน 6 คน จากทั้งหมด 12 คน นอกจากนี้คณะกรรมการชุมชนที่เป็นสตรีจำนวน 8 คน จากทั้งหมด 81 คน (เทศบาลตำบลสังขะ, 2568) ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับพื้นที่ข้างเคียงและค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของบริบทพื้นที่ที่อาจมีปัจจัยเฉพาะบางประการที่เอื้อให้สตรีได้รับการยอมรับ

ช่องว่างทางวิชาการที่สำคัญคือ งานวิจัยส่วนใหญ่มักศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้สตรี ไม่ได้รับเลือก หรือศึกษาในบริบทเมืองใหญ่ แต่ยังขาดการศึกษาเชิงลึกในพื้นที่ที่มี ความสำเร็จ ของผู้นำสตรีสูงในบริบทชนบทกึ่งเมืองอย่างเทศบาลตำบลสังขะ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์" เพื่อค้นหาคำตอบว่าปัจจัยด้านตัวผู้สมัคร ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านการเมือง และด้านการสื่อสาร ส่งผลต่อการตัดสินใจของประชาชนอย่างไร ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่และนำไปสู่การกำหนดแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

คำถามการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกผู้นำสตรีหรือไม่ อย่างไร
3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีให้มีประสิทธิภาพ ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี บนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์" ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย โดยประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยนี้ดำเนินการในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีบทบาทสำคัญด้านการปกครองท้องถิ่น และมีความหลากหลายของประชากรในมิติสังคมและวัฒนธรรมที่เหมาะสมแก่การศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 2,521 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคำนวณสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวน 345 คน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกผู้นำสตรี โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตัวแปรจากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรีด้านการเมืองการปกครอง แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำ ทฤษฎีสตรีนิยม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาการวิจัย ซึ่งจำแนกตัวแปรออกเป็นกลุ่ม ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ และ 5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

กลุ่มที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านตัวผู้สมัครสตรี 2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม 3) ด้านการเมืองและสถาบัน และ 4) ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

การเลือกผู้นำสตรี ซึ่งวัดจากองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความเชื่อมั่นต่อความสามารถของผู้นำสตรี 2) แนวโน้มการตัดสินใจเลือกสตรีเป็นผู้นำ 3) การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสตรีเป็นผู้นำ และ 4) ภาพลักษณ์เชิงบวกของผู้นำสตรีในท้องถิ่น

ตารางที่ 1 ที่มาของตัวแปรอิสระของกรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ที่มาของตัวแปร
1.ปัจจัยส่วนบุคคล	1. เอมวดี กาฬภักดี (2560) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเลือกตั้ง 2. ศิกัญญา อยู่เมือง (2562) พบว่า อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม 3. ธนากร อึ้งอัมพรวิไล (2563) พบว่าปัจจัยประชากรศาสตร์ที่ต่างกันมีความเห็นต่างกัน
2.ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี 2.1 ด้านตัวผู้สมัครสตรี 2.2 ด้านสังคมและวัฒนธรรม 2.3 ด้านการเมืองและสถาบัน	1. ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theory): อธิบายเรื่องบทบาททางเพศ (Gender Roles) และระบบชายเป็นใหญ่ 2. ศิริพร ปิ่นล่ม (2559): ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองและความไม่เท่าเทียมทางเพศ 3. รุ่งทิวา เขื่อนแก้ว (2559): ศึกษาการยอมรับตามกรอบสังคมท้องถิ่น

ตัวแปรอิสระ	ที่มาของตัวแปร
2.4 ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์	4. ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theory): อธิบายเรื่องบทบาททางเพศ (Gender Roles) และระบบชายเป็นใหญ่ 5. ศิริพร ปิ่นล่ม (2559): ศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองและความไม่เท่าเทียมทางเพศ 6. รุ่งทิวา เขื่อนแก้ว (2559): ศึกษาการยอมรับตามกรอบสังคมท้องถิ่น 7. วสันต์ ธานิสพงษ์ (2565): ศึกษาระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ 8. ธนากร อึ้งอัมพรวิไล (2563): ศึกษานโยบายหาเสียงและทีมงาน 9. ศิริพร ปิ่นล่ม (2559): ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมือง 10. ภูวิชญ์พงษ์ ศรีกิจรุ่งเรือง (2565): ศึกษาเรื่องภาพลักษณ์ (Image) ที่สำคัญกว่านโยบาย 11. วสันต์ ธานิสพงษ์ (2565): ศึกษารูปแบบการสื่อสาร (ทางการ vs ไม่เป็นทางการ)

ตารางที่ 2 ที่มาของตัวแปรตามของกรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรตาม	ที่มาของตัวแปร
การเลือกผู้นำสตรี 1. ความเชื่อมั่นต่อความสามารถของผู้นำสตรี 2. แนวโน้มการตัดสินใจเลือกสตรีเป็นผู้นำ 3. การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสตรีเป็นผู้นำ 4. ภาพลักษณ์เชิงบวกของผู้นำสตรีในท้องถิ่น	1. เอมวดี กาฬภักดี (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ "การเลือกตั้ง" (การตัดสินใจลงคะแนน) 2. รุ่งทิวา เขื่อนแก้ว (2559) ศึกษา "การยอมรับบทบาทอำนาจหน้าที่" (ความเชื่อมั่น) 3. ภูวิชญ์พงษ์ ศรีกิจรุ่งเรือง (2565) ศึกษาปัจจัยในการเลือกนักการเมืองท้องถิ่น

4. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 16 คน การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดย

พิจารณาจากบทบาท ความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูล เชิงลึกที่สะท้อนมุมมองของประชาชนในระดับพื้นที่อย่างแท้จริง

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย คือ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2568 – เดือนธันวาคม พ.ศ. 2568

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีได้อย่างตรงจุด

2. ผู้ที่สนใจจะลงสมัครรับเลือกตั้งและผู้นำสตรีในปัจจุบัน สามารถนำข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกตั้ง ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพตนเอง ปรับปรุงกลยุทธ์การหาเสียง และการสื่อสารทางการเมืองให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

3. เป็นองค์ความรู้ใหม่ทางรัฐศาสตร์เกี่ยวกับบริบทการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสุรินทร์ และเป็นฐานข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยต่อยอดเกี่ยวกับบทบาทสตรีกับการเมืองในพื้นที่อื่นต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี หมายถึง สาเหตุหรือเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการลงคะแนนเสียงเลือกผู้หญิงให้ดำรงตำแหน่งผู้นำในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบจากแนวคิดพฤติกรรมการเลือกตั้งและทฤษฎีสตรีนิยม (Liberal Feminism) แบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านตัวผู้สมัครสตรี 2) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม 3) ปัจจัยด้านการเมืองและสถาบัน และ 4) ปัจจัยด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์

ผู้นำสตรี หมายถึง ผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับเทศบาล ได้แก่ นายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาเทศบาล ในเขตเทศบาลตำบลสังขะ ซึ่งเข้าสู่ตำแหน่งผ่านกระบวนการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย

ปัจจัยด้านตัวผู้สมัครสตรี หมายถึง คุณลักษณะและคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นสตรี ซึ่งประยุกต์จากแนวคิดของ ธนากร อึ้งอัมพรวิไล (2563) และ รุ่งทิวา เขื่อนแก้ว (2559) ประกอบด้วยตัวชี้วัดสำคัญที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งใช้ประกอบการตัดสินใจ ได้แก่ ภูมิลำเนา (ความเป็นคนในพื้นที่) ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเองของผู้สมัคร

ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง ค่านิยม ความเชื่อ และบรรทัดฐานทางสังคมที่ส่งผลต่อมุมมองบทบาททางเพศ (Gender Role) สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริพร ปิ่นล่ม (2559) ซึ่งวัดจากระดับการ

ยอมรับของประชาชนที่มีต่อผู้นำสตรี การเปิดกว้างทางวัฒนธรรม และการก้าวข้ามอคติทางเพศที่ฝังลึกในชุมชน

ปัจจัยด้านการเมืองและสถาบัน หมายถึง โครงสร้างและกลไกที่สนับสนุนการเข้าสู่ตำแหน่งของสตรี ซึ่งประยุกต์จากแนวคิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ ศิกัญญา อยู่เมือง (2562) ครอบคลุมถึงตัวชี้วัดด้านกฎหมายและนโยบายที่เอื้ออำนวย การสนับสนุนจากพรรคหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่น และการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

ปัจจัยด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการและช่องทางในการสื่อสารทางการเมือง ตามแนวคิดของ ภูวิชญ์พงษ์ ศรีกิจรุ่งเรือง (2565) ซึ่งวัดจากกลยุทธ์ที่ผู้สมัครสตรีใช้ในการสร้างการรับรู้ ได้แก่ การนำเสนอนโยบาย การลงพื้นที่หาเสียง และการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ

การเลือกผู้นำสตรี หมายถึง ระดับการตัดสินใจและพฤติกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสังขะที่มีต่อผู้นำสตรี โดยวัดจากองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

1. ความเชื่อมั่นต่อความสามารถของผู้นำสตรี หมายถึง การยอมรับในศักยภาพด้านการบริหาร ทักษะการตัดสินใจ และวิสัยทัศน์เทียบเท่าผู้นำชาย

2. แนวโน้มการตัดสินใจเลือกสตรีเป็นผู้นำ หมายถึง ความพร้อมและความตั้งใจที่จะลงคะแนนเสียงให้สตรีโดยพิจารณาจากความสามารถมากกว่าเพศสภาพ

3. การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสตรีเป็นผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกเชิงสนับสนุน เช่น การช่วยหาเสียง การบอกต่อ หรือการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มสตรี

4. ภาพลักษณ์เชิงบวกของผู้นำสตรีในท้องถิ่น หมายถึง การรับรู้คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ความซื่อสัตย์ ความอ่อนโยนที่เป็นมิตร และความเหมาะสมกับบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสังเขปดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรีด้านการเมืองการปกครอง

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรีด้านการเมืองการปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสังคมที่เท่าเทียมและเป็นธรรม สตรีไม่ได้เป็นเพียงประชากรกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นผู้ที่มีศักยภาพและความสามารถในการขับเคลื่อนและพัฒนาสังคมในทุกมิติ รวมถึงด้านการเมืองการปกครองในอดีต บทบาทของสตรีในเวทีสาธารณะมักถูกจำกัดด้วยกรอบความคิดทางสังคมและวัฒนธรรมที่มองว่าการเมืองและการปกครองเป็นเรื่องของผู้ชาย อย่างไรก็ตาม แนวคิดสมัยใหม่ได้ท้าทายความเชื่อเหล่านี้ โดยเน้นย้ำว่าสตรีมีความสามารถในการเป็นผู้นำ การ

ตัดสินใจ และการกำหนดนโยบายที่ไม่แตกต่างจากบุรุษการมีส่วนร่วมของสตรีในทางการเมืองการปกครอง นำมาซึ่งมุมมองที่หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ สตรีมักให้ความสำคัญกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว สุขภาพ การศึกษา และความเท่าเทียมทางเพศ ซึ่งอาจถูกมองข้ามไปหากมีเพียงบุรุษในเวทีการตัดสินใจ งานวิจัยหลายชิ้นแสดงให้เห็นว่าการมีสตรีในรัฐสภาและตำแหน่งทางการบริหารที่สูงขึ้นนำไปสู่การออกกฎหมายและนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม รวมถึงการลดปัญหาการทุจริตและส่งเสริมธรรมาภิบาล นอกจากนี้การที่สตรีมีบทบาทนำในทางการเมืองยังเป็นแรงบันดาลใจและแบบอย่างให้กับเด็กหญิงและสตรีรุ่นหลัง ทำให้พวกเขามีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองและกล้าที่จะก้าวเข้าสู่บทบาทผู้นำในอนาคตการส่งเสริมบทบาทสตรีในทางการเมืองการปกครองจึงไม่ใช่เพียงเรื่องของความเท่าเทียมทางเพศ แต่เป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง การพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นสังคมสำหรับทุกคน (inclusive society)

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำ และภาวะผู้นำ

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ผู้นำ (Leader) ถือเป็นกุญแจสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร เนื่องจากมีบทบาทรับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการและกำกับดูแลบุคลากรให้ปฏิบัติงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประเด็นท้าทายที่นักวิชาการให้ความสนใจจึงอยู่ที่ว่า ผู้นำมีกลยุทธ์หรือวิธีการนำ (Leadership) อย่างไร ที่สามารถสร้างความยึดมั่นผูกพัน (Engagement) แก่ผู้ตาม ทำให้พวกเขาทุ่มเทความสามารถและปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยความเต็มใจ ในทางตรงกันข้าม ผู้นำบางกลุ่มกลับสร้างผลกระทบเชิงลบ ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาขาดความเต็มใจในการปฏิบัติงาน ขาดประสิทธิภาพ และอาจนำไปสู่ความเกลียดชังจนถึงขั้นต่อต้านขับไล่ผู้นำออกจากองค์กร ปรากฏการณ์ที่แตกต่างกันนี้ ทำให้การทำความเข้าใจความหมายของ "ผู้นำ" (Leader) และ "ภาวะผู้นำ" (Leadership) มีความสำคัญยิ่งขึ้น เพื่อให้เห็นภาพชัดเจน จึงขอนำเสนอความหมายของคำว่าผู้นำ (Leader) ดังที่ Plato (1973) ให้ความหมายว่า ผู้นำเป็นบุคคลซึ่งใช้อิทธิพลได้มากในการควบคุม และกระทำการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมผู้ได้รับอำนาจจากความมั่นคงสถานภาพด้านครอบครัว ชั้นวรรณะ ระบบหรือความมีสติปัญญา และ Raymond (1972) ให้นิยาม "ผู้นำ" (Leader) ว่าคือบุคคลที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ ทั้งยังช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองแก่ผู้ตาม สามารถคลี่คลายสถานการณ์ตึงเครียด และนำพากลุ่มไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ส่วน "ภาวะผู้นำ" (Leadership) ซึ่งเป็นแนวคิดที่นักวิชาการและผู้บริหารให้ความสนใจมาอย่างยาวนานนั้น เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่การใช้อำนาจและความสามารถของบุคคลในการบริหารสั่งการ เพื่อให้งานที่รับผิดชอบประสบความสำเร็จ

ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theory)

ทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theory) ถือเป็นกรอบการวิเคราะห์ที่สำคัญในการทำความเข้าใจถึงสถานะ บทบาท และประสบการณ์ของผู้หญิงในสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อชี้ให้เห็นถึงการกดขี่ที่ผู้หญิงได้รับในมิติต่าง ๆ และมุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมที่ผู้ชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) เพื่อนำไปสู่ความเท่าเทียมทางเพศอย่างแท้จริง ในทางปฏิบัติ ทฤษฎีสตรีนิยมไม่ได้มีแนวคิดเดียว แต่แตกแขนงออกเป็นหลายกลุ่มแนวคิด ดังนี้

1. สตรีนิยมแนวเสรีนิยม (Liberal Feminism) แนวคิดนี้มีรากฐานสำคัญมาจากนักคิดยุคเรืองปัญญา เช่น แมรี โวลสโตนคราฟต์ (Mary Wollstonecraft) โดยตั้งอยู่บนความเชื่อพื้นฐานที่ว่า โดยธรรมชาติแล้วหญิงและชายมีความเท่าเทียมกัน แต่การปลูกฝังทางสังคม (Social Conditioning) และการกำหนด "บทบาททางเพศ" (Gender Roles) ที่แตกต่างกันในแต่ละวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่สร้างความไม่เสมอภาคและความด้อยโอกาสให้กับผู้หญิง โดยเป้าหมายของกลุ่มสตรีนิยมเสรีนิยมคือการต่อสู้ในเชิงสิทธิเสรีภาพ (Rights and Liberties) และความยุติธรรม เพื่อให้ผู้หญิงมีโอกาสที่เท่าเทียมกับผู้ชายในทุกมิติ ทั้งในด้านการศึกษา การจ้างงาน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเข้าสู่ตำแหน่งผู้นำ

2. สตรีนิยมแนวถอนราก (Radical Feminism) ในขณะเดียวกัน แนวคิดสตรีนิยมถอนราก หรือที่มักอ้างอิงถึงแนวคิดของ ซีโมน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir) มองปัญหาในมุมที่ลึกกว่านั้น โดยไม่เห็นด้วยกับระบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) อย่างสิ้นเชิง แนวคิดนี้ชี้ว่าการกดขี่สตรีไม่ได้จำกัดอยู่แค่เรื่องสิทธิหรือโอกาสที่ไม่เท่าเทียม แต่หยั่งลึกไปถึงการควบคุม "เพศวิถี" (Sexuality) ของผู้หญิง โดยกลุ่มนี้มองว่าผู้หญิงมักถูกทำให้เป็น "วัตถุทางเพศ" (Sex Objects) และเผชิญกับการคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ การต่อสู้ของกลุ่มนี้จึงเน้นไปที่สิทธิในการควบคุมเนื้อตัวร่างกายของตนเอง (My Body, My Choice) เช่น สิทธิในการคุมกำเนิดหรือการทำแท้ง และมุ่งมั่นที่จะรื้อถอนระบบชายเป็นใหญ่ซึ่งเป็นต้นตอของการกดขี่ให้หมดสิ้นไป

3. สตรีนิยมแนวมาร์กซิสต์ (Marxist Feminism) นอกจากนี้ ยังมีแนวคิดสตรีนิยมที่ผสานการวิเคราะห์เข้ากับทฤษฎีชนชั้น (Class Theory) หรือที่เรียกว่า สตรีนิยมแนวมาร์กซิสต์ โดยมีนักคิดอย่าง ไอเซนสไตน์ (Eisenstein, 1979) ที่มองว่าการกดขี่ทางเพศ (Gender Oppression) มีความเชื่อมโยงอย่างแยกไม่ออกกับการกดขี่ทางชนชั้น (Class Oppression) ในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม โดยในมุมมองนี้ ผู้หญิงถูกจัดให้อยู่ในสถานะ "แรงงานสำรองราคาถูก" (Cheap, Reserve Labor Force) โดยมักจะเป็นกลุ่มแรกที่ถูกเลิกจ้างในภาวะเศรษฐกิจถดถอย หรือเมื่อมีข้อจำกัดส่วนตัว เช่น การตั้งครรภ์ การกดขี่ผู้หญิงจึงเป็นเครื่องมือหนึ่งของระบบทุนนิยมในการรักษาโครงสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจ

การสังเคราะห์เพื่อการวิจัย ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กรอบทฤษฎีสตรีนิยมจะถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แนวคิดสตรีนิยมเสรีนิยมจะช่วยอธิบายอุปสรรคเชิงโครงสร้างและทัศนคติทางสังคม (การปลูกฝังเรื่องบทบาททางเพศ) ที่อาจ

ขัดขวางไม่ให้สตรีเข้าสู่ตำแหน่งผู้นำ ในขณะเดียวกัน แนวคิดอื่น ๆ ก็ช่วยให้เห็นมิติการกดขี่ที่ซ้อนทับกัน ซึ่งอาจส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการยอมรับในบทบาทผู้นำของสตรีในที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รุ่งทิวา เขื่อนแก้ว (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สตรีกับการบริหารจัดการด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษาในเขต พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการด้านการเมืองการปกครอง 2) เพื่อศึกษาการยอมรับบทบาทอำนาจหน้าที่ทางการเมืองการปกครอง ของสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีต่อผู้นำสตรี ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยส่งเสริมการยอมรับบทบาทอำนาจหน้าที่ทางการเมืองการปกครอง ของผู้นำสตรี 4) เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมการยอมรับบทบาทอำนาจหน้าที่ทางการเมืองการปกครอง ของผู้นำสตรี ในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบ สัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างผลการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเมืองการปกครองพบว่า ผู้นำสตรีมีการเตรียมความพร้อมด้านการสร้างความเข้าใจ ฐานะความเป็นอยู่ ความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองการปกครอง ก่อนที่จะเข้ามาทำงานทางการเมืองการปกครอง มีการบริหารจัดการการเมืองการปกครองตามกรอบระเบียบของกฎหมาย และตามกรอบของสังคมท้องถิ่น รวมถึงมีการบริหารจัดการอำนาจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมจนทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ ผลการศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับบทบาทอำนาจหน้าที่พบว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นและประชาชนให้การยอมรับการบริหารจัดการและการทำงานด้านการเมืองการปกครองของผู้นำสตรีและยอมรับบทบาทของผู้นำสตรี ด้านการมีภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง และยอมรับในบทบาทในการประสานงานและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับประชาชน กลุ่มองค์กรชุมชนและหน่วยงานองค์การภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการยอมรับบทบาทด้านความโปร่งใสในการทำงาน และการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่เป็นไปด้วยความโปร่งใสปลอดจากการทุจริตคอรัปชั่น อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ พูดจาไพเราะอ่อนหวาน การแต่งกายสุภาพ ถูกกาลเทศะ ปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจบทบาทอำนาจหน้าที่และภารกิจตามระเบียบกฎหมาย และบทบาทอำนาจหน้าที่ทางสังคมในฐานะผู้นำ ปัจจัยทางด้านการบริหารจัดการอำนาจที่ผู้นำสตรีสามารถนำเอาอำนาจที่มีอยู่ไปใช้ในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น ปัจจัยทางด้านฐานะความเป็นอยู่ของผู้นำสตรีที่เอื้อต่อการทำงานทางการเมืองการปกครองในฐานะผู้นำ ท้องถิ่น และปัจจัยทางด้านการมีอุดมการณ์ทางการเมืองการปกครองที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองการปกครองของเจ้าแม่จามเทวีที่เป็นวีรสตรีของจังหวัดลำพูนในอดีต ผลการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมการยอมรับในบทบาทอำนาจหน้าที่ทางการเมืองการปกครองของผู้นำสตรี พบว่าผู้นำสตรีควรพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างรอบด้าน ทั้งมิติการเมืองการปกครอง การบริหาร และการตัดสินใจ นอกจากนี้ การสร้างเครือข่ายผ่านการรวมกลุ่ม (เช่น ชมรม หรือ สมาคม) จะเป็นกลไกสำคัญในการลดช่องว่างทางความคิดและเพิ่มมูลค่าในการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดภาวะผู้นำที่กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจอย่าง

เด็ดขาดรวดเร็ว บนพื้นฐานของความถูกต้องและผลประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก ตลอดจนผู้นำสตรีต้องมีการสร้างภาพลักษณ์ในการบริหารจัดการและการทำงานให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยมีการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของตนเองโดยใช้ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ต่างๆ ประการสำคัญผู้นำสตรีในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ควรมีการสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองการปกครองให้เกิดขึ้นกับตนเอง และควรเป็นอุดมการณ์ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของเจ้าแม่จามเทวีวีรสตรีของจังหวัดลำพูนในอดีต

ศิกัญญา อยู่เมือง (2562 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษากระบวนการพัฒนาบทบาทและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในระดับท้องถิ่น (กรณีศึกษา อ.เมือง จ.หนองคาย) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วม เปรียบเทียบความแตกต่างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และหาแนวทางในการพัฒนาบทบาททางการเมือง งานวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากสตรีอายุ 18 ปีขึ้นไปในพื้นที่ จำนวน 385 คน (กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตร Yamane) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามที่ครอบคลุมการมีส่วนร่วม 5 ด้าน ได้แก่ การลงคะแนนเสียง, กิจกรรมพรรคการเมือง, บทบาทในชุมชน, การติดต่อราชการ และการสื่อสารทางการเมือง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐานและสถิติเชิงอนุมาน (t-test, F-test) ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.23, S.D. = 0.61) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เมื่อทดสอบปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า อายุ, สถานภาพ, ระดับการศึกษา และอาชีพที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ยกเว้นด้านรายได้) ทั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอแนะว่าควรเร่งพัฒนาความรู้ด้านประชาธิปไตย เจตคติ และพฤติกรรม เพื่อลดความไม่มั่นใจและส่งเสริมให้สตรีกล้าแสดงบทบาททางการเมืองมากขึ้น

ศิริพร ปิ่นล่ม (2559 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการเข้าสู่เส้นทางการเมืองของสตรี 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง, วัฒนธรรมทางการเมือง, ความไม่เท่าเทียมทางเพศ และความก้าวหน้าในอาชีพ โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้นำสตรีในจังหวัดชลบุรี, ฉะเชิงเทรา และระยอง การวิเคราะห์เชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา, สหสัมพันธ์ และแบบจำลองสมการโครงสร้าง (SEM) ส่วนเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทั้งสี่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของประสิทธิผลการเข้าสู่การเมืองของสตรีได้ร้อยละ 90.90 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกสูงสุด ($p < 0.01$) คือ ความไม่เท่าเทียมทางเพศ (GEIN; β = 0.789) ตามด้วย การมีส่วนร่วมทางการเมือง (POPA; β = 0.270) และ วัฒนธรรมทางการเมือง (POCU; β = 0.109) ในขณะที่ความก้าวหน้าในอาชีพ (CAPRO) ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ แบบจำลองยังชี้ให้เห็นว่า GEIN ส่งผลบวกต่อ POPA (β = 0.883) และ CAPRO (β = 0.311) และ POPA ก็ส่งผลบวกต่อ CAPRO (β = 0.542) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ด้วยเช่นกัน

พิมพพันธุ์ ศรีพิพิธ (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะของการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น กลุ่ม

ตัวอย่างการวิจัย ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นสตรี เป็นการวิจัยผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของนักการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ด้านคือ จิตใจ ความคิด ความรู้ และพฤติกรรม โดยเรียงตามลำดับความสำคัญแต่ละคุณลักษณะ3 ลำดับแรกดังนี้ (1) ด้านจิตใจ ได้แก่ (1.1) เป็นผู้มีความมุ่งมั่นในการทำงาน (1.2) เป็นผู้มีจิตใจที่รักความยุติธรรม (1.3) เป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความคิด ได้แก่ (2.1) เป็นผู้มีอุดมการณ์ทางการเมือง ยึดมั่นหลักการประชาธิปไตย (2.2) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อยู่เสมอในการทำงานเพื่อท้องถิ่น (2.3)เป็นผู้มีความคิดที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (3) ด้านความรู้ ได้แก่ (3.1) เป็นผู้มีความรู้ด้านบริหารจัดการ (3.2)เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารท้องถิ่น (3.3) เป็นผู้มีความรู้เฉพาะตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น และ(4) ด้านพฤติกรรม ได้แก่ (4.1) เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ (4.2) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต(4.3) เป็นผู้มีความซื่อตรงในการทำงาน

สุทธินันท์ สุวรรณวิจิตร (2564 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาททางการเมืองของนักศึกษาสตรีไทย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี เพื่อศึกษาศักยภาพและบทบาททางการเมืองของนักศึกษาสตรีไทย รวมถึงความสัมพันธ์ของทั้งสองปัจจัย โดยเก็บข้อมูล (แบบสอบถาม, สัมภาษณ์, สังเกตการณ์) จากกลุ่มตัวอย่าง 397 คน (คำนวณโดย Taro Yamane จากประชากร 80,839 คน) ซึ่งสุ่มพื้นที่มาจาก 5 มหาวิทยาลัยในทุกภูมิภาค (ม.เชียงใหม่, ม.ขอนแก่น, ม.บูรพา, ม.ธรรมศาสตร์ (รังสิต) และ ม.สงขลานครินทร์) สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล โดยแสดงผลด้วยกราฟ ส่วนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบทและนำเสนอเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบประเด็นสำคัญว่า องค์ประกอบด้านศักยภาพของนักศึกษาสตรีไทยอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด บทบาททางการเมืองที่โดดเด่นที่สุดของนักศึกษาสตรีไทยคือ การติดตามข่าวสารทางการเมือง (ผ่านสื่อบุคคลและสื่อมวลชน) และ การใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (ทั้งระดับชาติและท้องถิ่น) บทบาททั้งสองด้านนี้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับ ศักยภาพทางสังคม (ซึ่งประกอบด้วย ความรู้, การยอมรับ, ความเชื่อมั่นและสมรรถนะผู้นำทางสังคม) และ ศักยภาพทางการเมือง (คือ ประสบการณ์และคุณธรรมทางการเมือง) ข้อค้นพบนี้ชี้ชัดว่า หากศักยภาพทั้งสองด้านของนักศึกษาสตรีเพิ่มขึ้น ย่อมส่งผลให้บทบาทด้านการสื่อสารทางการเมืองและการใช้สิทธิ์เลือกตั้งเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย

เอมวดี กาฬภักดี (2560 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2557 การวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านอาชีพและภาพรวมของการเลือกตั้ง ส่งผลต่อการเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญ (.05) ในทางตรงกันข้าม ปัจจัยส่วนบุคคลอย่าง เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา และรายได้ กลับไม่มีผลต่อการเลือกตั้ง ทั้งนี้ ผลโดยรวมชี้ว่าระดับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งอยู่ในระดับสูง โดย

การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 353 คน และวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน (t-test, ANOVA, Pearson)

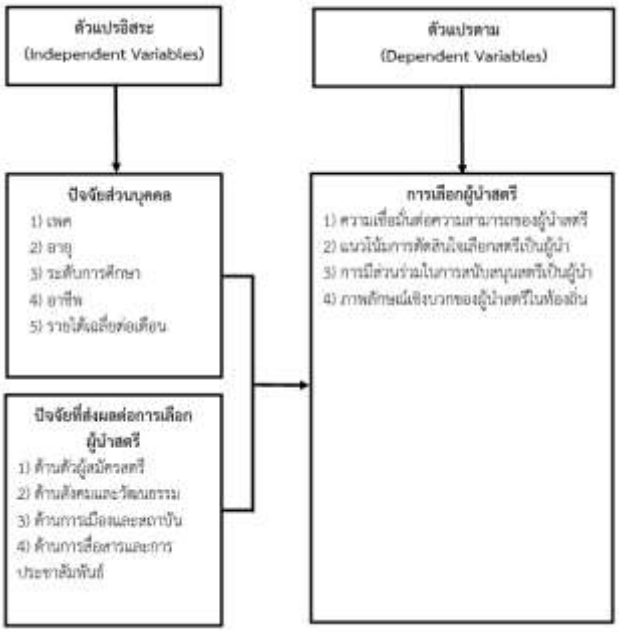
ธนากร อึ้งอัมพรวิไล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยในการเลือกนักการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตตำบลบางกะดี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลบางกะดี ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นในการเลือกนักการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังพบว่าความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานของผู้บริหารในอดีต มีความสัมพันธ์กับปัจจัยในการเลือกนักการเมืองท้องถิ่น อันได้แก่ คุณสมบัติส่วนตัว, นโยบายที่ผู้สมัครใช้หาเสียง, ทีมงานผู้สมัคร, และการมีส่วนร่วมในงานสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ

วสันต์ ธานิสพงษ์ (2565) ได้ทำการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำท้องถิ่นที่ดำรงตำแหน่งหลายสมัย 2 ท่าน คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนนทรีย์ และนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ่อพลอย ผลการศึกษาพบว่า แม้ผู้นำทั้งสองจะมีภาวะผู้นำระดับสูง แต่มีรูปแบบการทำงานและการสื่อสารที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยคนหนึ่งมีลักษณะการทำงานแบบสั่งการและเป็นทางการ ในขณะที่อีกคนเน้นการรับฟังและสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้นำทั้งสองประสบความสำเร็จและได้รับเลือกตั้งต่อเนื่อง คือ การปรับรูปแบบการทำงานและจัดทำโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่เป็นหลัก โดยพื้นที่หนึ่งซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรม จะเน้นโครงการด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่วนอีกพื้นที่หนึ่งที่เป็นชุมชนเมืองจะเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นอกจากนี้ งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จในการดำรงตำแหน่งอย่างยาวนานมีความเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ในรูปแบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ในพื้นที่อีกด้วย

ภูวิชญ์พงษ์ ศรีกิจรุ่งเรือง (2565) ได้ศึกษาปัจจัยในการเลือกนักการเมืองท้องถิ่นในเขตเทศบาลเมืองคลองมะเดื่อ จังหวัดสมุทรสาคร ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในการเลือกตั้งท้องถิ่น ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะให้ความสำคัญกับ ภาพลักษณ์ของตัวนักการเมือง มากกว่านโยบายของพรรคที่สังกัด โดยนายกเทศมนตรีที่ได้รับการเลือกตั้งมักจะเป็นบุคคลในพื้นที่ มีภูมิลำเนาและเครือญาติในพื้นที่ ทำให้ประชาชนรู้สึกคุ้นเคยและใกล้ชิดมากกว่า นอกจากนี้ ความพึงพอใจในผลการดำเนินงานในอดีต ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการที่จับต้องได้อย่าง ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และ ด้านความปลอดภัย ซึ่งหากนายกเทศมนตรีสามารถตอบสนองความต้องการในด้านเหล่านี้ได้ ก็จะสร้างความพึงพอใจและมีโอกาสได้รับเลือกตั้งในวาระต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้างต้น ทำให้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงอธิบายตามลำดับ (Explanatory Sequential Design) เริ่มต้นด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาภาพรวมของปัจจัยและความสัมพันธ์ จากนั้นจึงทำการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อเจาะลึกรายละเอียดและสังเคราะห์แนวทางการพัฒนา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 2,521 คน (อ้างอิงข้อมูล : เทศบาลตำบลสังขะ, พฤษภาคม 2568)

กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามชุมชน (เทศบาลตำบลสังขะไม่ได้มีการแบ่งเขตชุมชนตามระบบทะเบียนราษฎร) และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้ตัวแทนที่ครอบคลุมพื้นที่ศึกษา

ตารางที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามชุมชน

ชุมชน	ชื่อชุมชน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	เศรษฐกิจ	38
2	สานสัมพันธ์	38
3	อภิสาร	38
4	ผาสุก	38
5	ขวาวน้อยพิทักษ์ถิ่น	38
6	รวมพลัง	38
7	คชสาร	39
8	ช้างเผือก	39
9	ศาลตาเกรุ	39
รวมทั้งสิ้น		345

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คัดเลือกโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 16 คน ประกอบด้วยผู้นำชุมชน จำนวน 9 คน และประชาชนทั่วไป จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองท้องถิ่น

3. วิธีการและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อยื่นต่อเทศบาลตำบลสังขะ

2. ขั้นเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 345 คน และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับกลับคืนร้อยละ 100

3. ขั้นเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการนัดหมายและสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พร้อมจดบันทึกและบันทึกเสียง (เมื่อได้รับอนุญาต)

4. การตรวจสอบข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนทั้งหมดแล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ถ้ายังไม่สมบูรณ์คัดแบบสอบถามฉบับนั้นออกแล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่จนครบจากนั้นจึงได้เริ่มทำการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

5.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Coding) การตีความ และสร้างข้อสรุป (Thematic Analysis) พร้อมทั้งตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation)

6. จริยธรรมการวิจัย

ผู้วิจัยตระหนักถึงจริยธรรมการวิจัยโดยพิทักษ์สิทธิศักดิ์ศรีและความปลอดภัยของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้รับจะถูกเก็บเป็นความลับและนำเสนอในภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น โดยผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความยินยอม (Informed Consent) ก่อนการเก็บข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1)เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี 2)เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี 3)เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี บนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกผู้นำสตรี 4 ด้าน โดยภาพรวมจำแนกตามรายด้าน

ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกผู้นำสตรี	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านความเชื่อมั่นต่อความสามารถของผู้นำสตรี	3.78	0.542	มาก	1
ด้านแนวโน้มการตัดสินใจเลือกสตรีเป็นผู้นำ	3.71	0.588	มาก	3
ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสตรีเป็นผู้นำ	3.56	0.731	มาก	4
ด้านภาพลักษณ์เชิงบวกของผู้นำสตรีในท้องถิ่น	3.74	0.551	มาก	2
ภาพรวม	3.70	0.483	มาก	-

ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสังขะมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.70, S.D. = 0.483) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเชื่อมั่นต่อความสามารถของผู้นำสตรี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ = 3.78) โดยเฉพาะความเชื่อที่ว่าผู้นำสตรีมีความสามารถเทียบเท่าผู้นำชาย รองลงมาคือด้านภาพลักษณ์เชิงบวก ($\bar{x}$ = 3.74) ด้านแนวโน้มการตัดสินใจเลือก ($\bar{x}$ = 3.71) และด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุน ($\bar{x}$ = 3.56) ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนมีการเปิดรับและเชื่อมั่นในศักยภาพของสตรีค่อนข้างสูง แต่การแสดงออกเชิงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าด้านทัศนคติ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี

ตารางที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีในเขตเทศบาลตำบลสังขะ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์	ด้านความเชื่อมั่นต่อความสามารถของผู้นำสตรี (y_1)	ด้านแนวโน้มการตัดสินใจเลือกสตรีเป็นผู้นำ (y_2)	ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนสตรีเป็นผู้นำ (y_3)	ด้านภาพลักษณ์เชิงบวกของผู้นำสตรีในท้องถิ่น (y_4)	รวม
ด้านตัวผู้สมัครสตรี (X_1)	0.551**	0.459**	0.398**	0.472**	0.579**
ด้านสังคมและวัฒนธรรม (X_2)	0.566**	0.541**	0.460**	0.579**	0.662**
ด้านการเมืองและสถาบัน (X_3)	0.497**	0.614**	0.476**	0.609**	0.679**

ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ (X_4)	0.588**	0.489**	0.465**	0.572**	0.652**
รวม	0.669**	0.640**	0.547**	0.680**	0.945**

ตารางที่ 6 ค่าอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี โดยภาพรวม

ตัวแปร	Regression Coefficient (Enter)			
	B	Beta	t	Sig
ด้านตัวผู้สมัครสตรี (X_1)	0.125	0.144	3.205	0.001*
ด้านสังคมและวัฒนธรรม (X_2)	0.193	0.228	4.568	0.000**
ด้านการเมืองและสถาบัน (X_3)	0.244	0.303	6.486	0.000**
ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ (X_4)	0.219	0.273	6.139	0.000**
ค่าคงที่ (Constant)	0.890	-	-	-
Multiple R	0.786	-	-	-
R^2	0.618	-	-	-
R^2 Change	0.618	-	-	-
F	137.721	-	-	-

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกผู้นำสตรีในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (r = 0.945) โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันพยากรณ์การเลือกผู้นำสตรีได้ร้อยละ 61.80 (R^2 = 0.618) เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta) พบว่า ปัจจัยด้านการเมืองและสถาบัน มีอิทธิพลต่อการเลือกผู้นำสตรีมากที่สุด (β = 0.303) รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ (β = 0.273) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (β = 0.228) และด้านตัวผู้สมัครสตรี (β = 0.144) ตามลำดับ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการสนับสนุนเชิงโครงสร้างและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมีผลต่อการตัดสินใจเลือกมากกว่าคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัคร

3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรี บนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ด้านการเมืองและสถาบัน หน่วยงานภาครัฐควรจัดอบรมสร้างแรงจูงใจและพัฒนาระบบพี่เลี้ยง (Mentor) เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่น 2) ด้านการสื่อสาร ควรใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่ข้อมูลเชิงสร้างสรรค์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่เข้าถึงง่าย 3) ด้านตัวผู้สมัคร ควรเร่งพัฒนาศักยภาพด้านภาวะผู้นำและการบริหารจัดการ และ 4) ด้านสังคมและวัฒนธรรม ควรรณรงค์สร้างค่านิยมใหม่ที่เปิดกว้างเพื่อลดอคติทางเพศและส่งเสริมความเท่าเทียมในเวทีการเมืองท้องถิ่น

สรุปและอภิปรายผล

อภิปรายผลด้านความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกผู้นำสตรีผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ด้าน สามารถร่วมกันพยากรณ์การเลือกผู้นำสตรีได้ร้อยละ 61.80 (R^2 = 0.618) โดยเมื่อพิจารณาน้ำหนักความสำคัญพบว่า ปัจจัยด้านการเมืองและสถาบัน มีอิทธิพลต่อการเลือกผู้นำสตรีสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านตัวผู้สมัครสตรี ตามลำดับ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. อิทธิพลของปัจจัยด้านการเมืองและสถาบัน การที่ปัจจัยนี้ส่งผลมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าในบริบทของเทศบาลตำบลสังขะ ซึ่งเป็นสังคมท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ โครงสร้างการสนับสนุนจากกลุ่มการเมือง ทีมงานหัวคะแนน และนโยบายพรรค ยังคงเป็นกลไกหลักที่กำหนดชัยชนะในการเลือกตั้งมากกว่าความนิยมในตัวบุคคลเพียงอย่างเดียว ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ แนวคิดของเอมวดี กาฬภักดี (2560) ที่พบว่า "ภาพรวมของการเลือกตั้งและทีมงาน" มีผลต่อการตัดสินใจมากกว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น อายุหรือรายได้ นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็นว่าสตรีจะเข้าสู่ตำแหน่งผู้นำได้ยากหากขาด "แรงหนุนเชิงสถาบัน" หรือขาดการผลักดันจากฐานอำนาจเดิมในท้องถิ่น

2. อิทธิพลของปัจจัยด้านการสื่อสาร ปัจจัยรองลงมาคือการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อในระดับตำบล ที่สื่อสังคมออนไลน์เริ่มเข้ามามีบทบาทในการสร้างภาพจำและการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสังขะเริ่มเปิดรับข้อมูลผ่านช่องทางดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูวิชญ์พงษ์ ศรีกิจรุ่งเรือง (2565) ที่ระบุว่าภาพลักษณ์ที่ถูกสื่อสารออกมามีผลต่อความเชื่อถือของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและการปฏิบัติ

จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยด้านการเมืองและสถาบัน และด้านการสื่อสาร มีอิทธิพลสูงสุด ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การสร้างกลไกสนับสนุนเชิงสถาบัน เนื่องจากปัจจัยด้านสถาบันมีผลมากที่สุด หน่วยงานภาครัฐและพรรคการเมืองท้องถิ่น ไม่ควรเพียงแค่รณรงค์ให้สตรีลงสมัคร แต่ต้อง "กำหนดมาตรการโควตา" หรือ "จัดตั้งกองทุนสนับสนุนผู้สมัครสตรี" ในการทำกิจกรรมทางการเมือง เพื่อลดความเสียเปรียบด้านทรัพยากรและเครือข่ายเมื่อเทียบกับผู้สมัครชาย

2. การยกระดับกลยุทธ์การสื่อสาร พบว่าการสื่อสารมีผลรองลงมา ดังนั้น ผู้สมัครสตรีควรเน้นการทำ "Personal Branding" ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เจาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ในสังขะ ควบคู่ไปกับการสื่อสารแบบปากต่อปาก (Word of mouth) ในกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ผู้นำที่เข้าถึงง่ายและทันสมัย

3. การปรับเปลี่ยนค่านิยมชุมชน แม้ปัจจัยสังคมจะมีผลรองลงมา แต่ยังคงมีนัยสำคัญ ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดเวที "Showcase ความสำเร็จของผู้นำสตรี" ให้บ่อยครั้ง เพื่อค่อยๆ ละลายพฤติกรรมความเชื่อแบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) ให้เห็นเชิงประจักษ์ว่าสตรีมีความสามารถในการบริหารงานทัดเทียมบุรุษ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Study) ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ที่มีสัดส่วนผู้นำสตรีสูง (เช่น เทศบาลตำบลสังขะ) กับพื้นที่ที่มีสัดส่วนผู้นำสตรีต่ำ ในบริบทสังคมวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน เพื่อจำแนกปัจจัยความสำเร็จและอุปสรรคที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนเชิงประจักษ์

2. ควรศึกษาเจาะลึกด้านกลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านการสื่อสารมีอิทธิพลสูง จึงควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อถอดบทเรียน "การสร้างแบรนด์บุคคล (Personal Branding)" ของผู้นำสตรีที่ประสบความสำเร็จ ว่ามีรูปแบบการใช้สื่อและเนื้อหาการสื่อสาร (Message Design) อย่างไรที่สามารถชนะใจประชาชนได้

3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระบบเครือข่ายกับโอกาสทางการเมืองของสตรี สืบเนื่องจากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยด้านการเมืองและสถาบันมีอิทธิพลสูงสุด จึงควรศึกษาเชิงลึกถึงบทบาทของ "เครือข่ายหัวคะแนน" และ "ระบบเครือญาติ" ว่าส่งผลต่อการกีดกันหรือสนับสนุนการเข้าสู่ตำแหน่งของสตรีในระดับท้องถิ่นอย่างไร เพื่อหาแนวทางปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจให้เอื้อต่อสตรีมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชวลิต ชูกำแพง. (2550). *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทศบาลตำบลสังขะ. (2568). *ข้อมูลพื้นฐาน*. https://sangkhacity.go.th/

ธนากร อึ้งอัมพรวิไล. (2563). *ปัจจัยในการเลือกนักการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตตำบลบางกะดี* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นรากร งาคชสาร. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บุญชม ศรีสะอาด. (2552). *การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2559/118093/ch3.pdf

พิมพพันธุ์ ศรีพิพิธ. (2560). *การศึกษาคุณลักษณะของการเมืองสตรีไทยในระดับท้องถิ่น* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ไพศาล วรคำ. (2561). *หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภูวิชญ์พงษ์ ศรีกิจรุ่งเรือง. (2565). *การศึกษาปัจจัยในการเลือกนักการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเทศบาลเมืองคลองมะเดื่อ จังหวัดสมุทรสาคร* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1.

รุ่งทิวา เขื่อนแก้ว. (2559). *สตรีกับการบริหารจัดการด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

วสันต์ ธานิสพงษ์. (2565). *การศึกษาบทบาทของผู้นำในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา ร.ต.ท.คมพัชญ์ ทักษิณ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลนนทรีย์ และนายเสรี สำราญจิตร นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิกัญญา อยู่เมือง. (2562). *การพัฒนาบทบาททางการเมืองในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีระดับท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

ศิริพร ปิ่นล่ม. (2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง ความไม่เท่าเทียมกันทางด้านเพศและความก้าวหน้าในอาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการเข้าสู่เส้นทางการเมืองของสตรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). *สถิติหาค่าความสอดคล้องของแบบสอบถาม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. https://www.mcu.ac.th/article/detail/14329

สุทธินันท์ สุวรรณวิจิตร. (2564). *บทบาททางการเมืองของนักศึกษาสตรีไทย* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เอมวดี กาฬภักดี. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลหนองกระทุ่ม อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้ง* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Likert, R. (1932). *A technique for the measurement of attitudes* [Doctoral dissertation]. Columbia University.

Pearson, K. (1920). Notes on the history of correlation. *Biometrika, 13*(1), 25–45. https://doi.org/10.2307/2331744

Plato. (1973). *The republic* (P. Shorey, Trans.). Princeton University Press.

Raymond, J. B. (1972). *Fundamental of leadership readings*. Addison-Wesley Publishing.